

Čís. 2390.

Práva, odvolati dar pro hrubý nevďek obdařeného, nelze se platně zřeknouti.

V cizoložství obdarovaného manžela nelze spatřovati hrubý nevďek, opravňující k odvolání daru, dopustil-li se i dárce cizoložství.

Při t. zv. smlouvách smíšených lze se podle §u 948 obč. zák. domáhati pouze vydání toho, oč hodnota prospěchu, poskytnutého obdarovanému, převyšuje závazky jím převzaté, nikoli vrácení darované věci. Rovněž nelze se z onoho důvodu domáhati vrácení darované věci, nemá-li jí již obdarovaný, leč že zhostil se jí obmyslně.

(Rozh. ze dne 14. března 1923, Rv II 373/22.)

Smlouvou ze dne 15. ledna 1915 postoupil žalobce své manželce nemovitosti za úplatu, vybývání výměnku a převzetí knihovních dluhů. Darovací smlouvou ze dne 21. března 1917 převedl žalobce na manželku polovinu domu č. p. 1104 v H. proti převzetí poloviny výměnku a knihovních dluhů. Žaloba jeho, již domáhal se práva k odvolání daru, poskytnutého shora uvedenými smlouvami, a vrácení nemovitostí, smlouvami těmi na manželku převedených, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce založil žalobní nárok v první stolici jednak na tvrzení hrubého nevďeku dle §u 948 obč. zák., jednak na tvrzení, že před uzavřením darovací smlouvy ze dne 21. března 1917 žalovaná se zavázala, že onu druhou polovici nemovitostí, jež byla předmětem této smlouvy, dá žalobci nazpět, když se vrátí z vojny. Tento druhý žalobní důvod nepřichází v dovolacím řízení již v úvahu, poněvadž dovolatel se oň vůbec neopírá, trváje pouze na důvodu prvním. V dovolacím spisu uplatňovány jsou důvody čís. 2 a 4 §u 503 c. ř. s. Dovolání jest neoprávněno. Pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle §u 503 čís. 4 c. ř. s., dlužno především zodpověděti otázku, zda žalovaná dopustila se vůči žalobci hrubého nevďeku ve smyslu §u 948 obč. zák. Žalobce se v dovolacím spisu o tom nezmiňuje, ale z obsahu tohoto spisu zřejmě plyne, že vychází z odpovědi kladné. Naproti tomu soud odvolací přisvědčil v této příčině mínění procesního soudu první stolice, jenž otázku onu zodpověděl záporně. Tomuto právnímu posouzení sluší přisvědčiti. Žalobce vytýkal žalované v první stolici cizoložství a spatřuje v něm důvod pro odvolání daru dle §u 948 obč. zák. Kdyby se byla žalovaná sama dopustila vůči žalobci cizoložství a nikoli též on vůči ní, zajisté by její cizoložství bylo ublížením na cti ve smyslu tohoto §u 948, neboť by v něm musilo býti spatřováno velmi citelné ubližování a hrubé porušení povinností manželčiných vůči manželovi porušením jeho práv na manželskou věrnost, kteréž porušení podrývá dobré mravy rodiny a může dáti podnět k pochybnostem o legitimitě dětí, zrozených v manželství po spáchání cizoložství; cizoložná man-

želka neztrácí pouze pro svou osobu nároku na vážnost před světem, nýbrž vydává i svého manžela nebezpečí, že jeho vážnost u spoluobčanů poklesne. Zjištěno však v tomto sporu, že i žalobce dopustil se vůči žalované cizoložství a že příslušný soud uznal proto na rozluku jejich manželství z viny manželovy. Vzhledem k tomu vyslovil v tomto sporu procesní soud první stolice právem, že žalobce není oprávněn, vytýkati své manželce její cizoložství jako hrubý nevděk podle §u 948 obč. zák. Již z této úvahy následuje nedůvodnost žalobního nároku, pokud se zakládá na §u 948 obč. zák., a tedy také neoprávněnost dovolání. Toto však jest neoprávněno i proto, poněvadž smlouva odstupní ze dne 15. ledna 1915 i smlouva darovací ze dne 21. března 1917 dle svého obsahu nejsou ryzími smlouvami darovacími ve smyslu §u 938 obč. zák., nýbrž jsou to smlouvy smíšené, částečně úplatné, částečně neúplatné, darovací. Že zákon uznává platnost a účinnost toliko potud, pokud hodnota prospěchu majetkového, poskytnutého v nich jednou osobou osobě druhé, převyšuje závazky, touto druhou osobou převzaté, plyne zřejmě z §§ 935 a 952 obč. zák. Předmětem odvolání daru na straně žalobcově nemohou tedy býti nemovitosti, jež byl postoupil žalované, v roce 1915 a 1917, nýbrž mohla by jím býti jen cena jejich potud, pokud převyšuje závazky, převzaté žalovanou v dotýčných smlouvách. Žalobce by tedy byl pouze oprávněn dle §u 949 obč. zák. žádati na žalované peněžitou částku, rovnající se tomuto rozdílu mezi cenou nemovitostí a mezi závazky, žalovanou převzatými. Žalobní žádost, domáhající se vydání polovice domu č. 1104 v H. byla by mimo to nedůvodna i proto, poněvadž je zjištěno, že žalovaná není již vlastníci ani polovice jiné jakékoli částky tohoto domu prodaného v roce 1921 Evě S-ové, takže ani v tomto směru není zde předpokladů §§ 948, 949 a 952 obč. zák., dle nichž nelze domáhati se vydání věcí, jež v držbě odpůrcově nejsou, pokud tento nejednal nepoctivě, kteráž podmínka není v tomto sporu na straně žalované ani zjištěna ani žalobcem tvrzena. Soud odvolací souhlasně s prvním soudem má ovšem mylně za to, že žalobce platně vzdal se práva, odvolati darování pro hrubý nevděk manželčin, neboť, i kdyby skutečně bylo možno, takové vzdání se spatřovati ve smlouvách stran z roku 1915 a 1917, bylo by neúčinným, poněvadž by se přičilo dobrým mravům, vždyť hrubý nevděk jest podle §u 948 obč. zák. nemravným a tedy ono vzdání se bylo by dle první věty §u 879 obč. zák. neplatným a nicotným jednáním. Ale vzhledem na hořejší úvahu, dle níž žalobce nemá vůbec nároku na odvolání daru, poskytnutého žalované, zvláště pak nemá nároku na vydání nemovitostí darovaných, ani polovice domu čis. 1104 v H., jest to v tomto sporu nerozhodno.

Čís. 2391.

Ustanovení §u 1313 a) obč. zák. neplatí při závazcích k náhradě škody z činu nedovoleného. Nedospělé lze činiti zodpovědnými za následky nepořádného vedení správy jich nemovitostí, již obstarává jejich zákonný zástupce.

(Rozh. ze dne 17. března 1923, Rv II 298 22.)